

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВЛАДА**

**КАНЦЕЛАРИЈА ЗА КОСОВО И МЕТОХИЈУ
И
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА КООРДИНАЦИОНЕ ПОСЛОВЕ
У ПРЕГОВАРАЧКОМ ПРОЦЕСУ СА ПРИВРЕМЕНИМ
ИНСТИТУЦИЈАМА САМОУПРАВЕ У ПРИШТИНИ**

**ИЗВЕШТАЈ О НАПРЕТКУ У
ДИЈАЛОГУ БЕОГРАДА И ПРИШТИНЕ
(за период октобар 2015. - април 2016. године)**

април, 2016. године

Садржај:

Увод	1
А) Друштвено-политичка ситуација на Косову и Метохији	2
Б) Безбедносна ситуација на Косову и Метохији	2
В) Обавезе проистекле из Првог споразума	5
1. Заједница српских општина	5
2. Полиција.....	6
3. Правосуђе.....	7
4. Енергетика.....	8
5. Телекомуникације	8
6. Европске интеграције.....	10
Г) Обавезе проистекле из техничких споразума	10
1. Катастар.....	10
2. Матичне књиге	11
3. Царински печат.....	11
4. Универзитетске дипломе	11
5. Слобода кретања.....	13
6. Регионално представљање.....	14
7. Интегрисано управљање прелазима (<i>IBM</i>)	15
8. Званичне посете и официри за везу	16
Д) Остале теме	17
1. Наплата царина.....	17
2. Развојни фонд за север Косова.....	17
3. Осигурање возила.....	17
4. Слободна трговина.....	18
5. Мост и „Парк мира” у Косовској Митровици	19
6. Цивилна заштита	20
7. Споразуми и дијалог привредних комора.....	21
8. Транспорт опасног терета.....	21
Закључак	22

Увод

Назначени период у дијалогу Београда и Приштине, под покровитељством Европске Уније, обележен је у највећој мери избегавањем Привремених институција самоуправе у Покрајини да испуне суштинске обавезе преузете Првим споразумом и договорима од 25. августа 2015. године. Такав приступ Приштине резултирао је озбиљним застојем у дијалогу и одлагањем примене договореног, превасходно у делу који се односи на успостављање Заједнице српских општина, што за српску страну представља најважније питање. Процесу дијалога у овом периоду свакако нису допринеле ни разне мере које за циљ имају спречавање кретања људи и роба, а које је Приштина једнострано примењивала у више наврата.

Упркос томе, Београд је остао посвећен нормализацији односа са Приштином. Штавише, српска Влада је наставила да одговорно и у духу сарадње приступа решавању свих отворених питања, при чему ниједног тренутка није одустала од инсистирања на поштовању свих до сада постигнутих договора. Наведени приступ Београда довео је до изналажења решења за низ спорних питања у оквиру Дијалога.

Процес нормализације односа са Привременим институцијама самоуправе у Приштини Београд и даље види као примарни оквир и механизам за заштиту виталних националних интереса у Покрајини, при чему је јасно препозната потреба за стварањем повољнијих услова за историјско помирење српског и албанског народа.

Због свега наведеног, Београд је и у протеклом периоду наставио да сагледава дијалог са Приштином не само као подстицај европским интеграцијама Републике Србије, већ и као гаранцију стабилности читавог региона. Исправност оваквог приступа је препозната и од стране Европске уније, која је 14. децембра 2015. године званично започела преговоре о приступању са Републиком Србијом.

У наставку Извештаја, који обухвата период октобар 2015. године – април 2016. године, свеобухватно је приказан досадашњи ток дијалога. Детаљан преглед свега што је до сада договорено и имплементирано презентован је у три целине. Прву целину чине питања и процеси произашли из Првог споразума о принципима који регулишу нормализацију односа. Другу целину чине питања произашла из тзв. техничких споразума, постигнутих уз посредовање ЕУ. Трећу целину чине питања проистекла из осталих споразума постигнутих у циљу решавања и превазилажења других, не мање важних, питања чије постојање објективно представља препреку наставку нормализације односа.

А) Друштвено-политичка ситуација на Косову и Метохији

Друштвено-политичка ситуација на Косову и Метохији је и у протеклом периоду била нестабилна због интензивирања дуготрајне политичке кризе између опозиције и власти. Наиме, три опозиционе партије (Покрет Самоопредељење - ПС, Алијанса за будућност Косова - АБК и Иницијатива за Косово - ИК) су активирањем сузавца, успеле да одложе или прекину одржавање неколико седница Скупштине, услед чега је власт прибегла репресивним мерама. У том контексту, више опозиционих посланика, чланова ПС, било је приведено и осуђено на меру једномесечног кућног притвора. Осим тога, опозиционим посланицима је, након активирања сузавца, забрањивано да присуствују заседањима парламента, што је омогућило владајућој коалицији да реализује минимум законодавног рада (нпр. усвајање покрајинског буџета за 2016. годину).

Опозиционо деловање политичких актера манифестовало се и кроз организовање протеста у Приштини, али и осталим већим градовима у Покрајини, који су повремено постајали насилни. Наиме, демонстранти су у више наврата физички нападали поједине функционере приштинске администрације, па чак и господина Ису Мустафу. Међутим, тихо сукобљавање ПС и АБК око водеће улоге у опозиционом блоку, довело је до одлагања најављеног заједничког антивладиног протеста заказаног за 26. март, услед наводног неслагања око метода политичке акције. У том контексту, АБК се залагала за прекид свих насилних активности и бојкот рада Скупштине, док је ПС инсистирала на наставку примене насиља зарад остварења политичких циљева. Ова подела ће и у наредном периоду највероватније представљати основ нејединства опозиционог блока, који ће владајућа коалиција настојати да искористи како би ублажила последице политичке кризе.

Са друге стране, централно питање са којим се током извештајног периода суочила владајућа коалиција био је избор председника Привремених институција самоуправе. Пошто у прва два круга није сакупио неопходну већину, Хашим Тачи је на функцију изабран тек у трећем кругу, 26. фебруара, и то гласовима ДПК, већине посланика ДСК, као и гласовима са листа мањинских и независних посланика.

Укупно гледајући политичку климу у Покрајини, може се констатовати да се она погоршала од претходног извештајног периода. Унутрашња трвења у албанском политичком корпусу, довела су до појачаног усмеравања незадовољства према српској заједници, која се мање или више директно оптужује за лоше стање у Покрајини.¹ Услед целокупне ситуације, власти су показале смањен сензибилитет за питања од посебног интереса за српску заједницу, као што су обезбеђивање политичких права предвиђених Првим споразумом и пратећим аранжманима, заштита личне и имовинске сигурности, као и омогућавање Уставом гарантованих права Срба и других мањина у изборном процесу у Покрајини.

Б) Безбедносна ситуација на Косову и Метохији

Услед продужетка кризе покрајинских институција, интензивирања етнички мотивисаних напада на Србе, као и појачаног присуства радикалног исламистичког фактора, безбедносна ситуација на Косову и Метохији и даље је нестабилна.

¹ Ова чињеница је посебно била наглашена током покушаја Приштине да постане члан УНЕСКО, када је оправдано противљење угледних Срба у Покрајини јавно карактерисано као непријатељско и саботерско деловање.

Као и у претходном извештајном периоду, изражена институционална криза и прибегавање насиљу у Скупштини довели су до осетног пораста међуетничких напетости, те су се од појединих албанских фактора често могле чути оптужбе на рачун српске заједнице у Покрајини за „саботажу“ и покушај урушавања ПИС. У условима изражене политичке кризе, то је резултирало знатним повећањем обима и интензитета етнички мотивисаних напада на Србе и њихову имовину. Власти нису учиниле довољно напора да ове нападе спрече и починиоце одлучније казне, вероватно да би избегле додатне оптужбе опозиције за „издају“.

У протеклом периоду појачано је и ширење страха међу албанским становништвом у Покрајини да тзв. паралелне структуре воде северни део КиМ у отцепљење од Покрајине. Таква ситуација, коју прати и даље погоршање социо-економских услова живота већине грађана, допринела је самопоузданијем наступу албанских екстремиста који су незадовољни формирањем Специјалног суда за злочине терористичке ОВК. На то указује и чињеница да се недавно у албанским медијима појавио снимак групе припадника терористичке организације *ANA*, који су у рејону Косовске Митровице упутили отворене претње насиљем на рачун Срба. Такође, у медијима се отворено говори о томе да су већ ликвидирани неки од потенцијалних заштићених сведока, који је требало да сведоче о злочинима ОВК пред Специјалним судом.

Стање безбедности у Покрајини је у протеклом периоду додатно погоршано и настојањем тамошњих власти да трансформишу тзв. Косовске снаге безбедности у „Оружане снаге Косова“. Иако је то у потпуности противно међународним споразумима који се односе на Покрајину и повећава осећај несигурности међу мањинским заједницама, власти у Приштини за наредни период најављују предузимање активности по овом питању.

На Косову и Метохији је у протеклих шест месеци регистровано и јачање радикалног ислама, а вероватно је да ће тај процес због тешког економског стања у Покрајини, бити настављен. Под утицајем и у координацији са исламистичким круговима, до сада је око три стотине Албанаца са КиМ ангажовано на кризним жариштима на Блиском истоку. Већи део ових лица учествује у борбеним операцијама терористичке „Исламске државе“ у Сирији и Ираку, где стичу кредибилно ратно искуство. Повратак тих лица на КиМ свакако би представљао директну безбедносну претњу. На размере те претње уверљиво указује покушај организованог оружаног напада групе радикалних исламиста на манастир Високи Дечани, који је 20. јануара 2016. године спречен захваљујући интервенцији припадника *KFOR*.

Као илустрацију описаних безбедносних прилика, наводимо и да је у периоду од 1. октобра 2015. године до априла 2016. године извршено 40 етнички мотивисаних напада на Србе. Највећи број напада регистрован је у повратничким насељима и селима у општинама Клина, Призрен, Исток, Ораховац и Пећ. Посебно бисмо нагласили и да је у извештајном периоду поново покушано онемогућавање прославе Божића у Ђаковици и извршено каменовање верника и православне цркве у Ораховцу. Сви напади су уредно пријављени косовској полицији.

За потребе овог извештаја, издвајамо следеће нападе на Србе, њихову имовину, духовно и културно-историјско наслеђе:

Октобар 2015. године:

- У селу Горње Кусце, општина Гњилане, групу дечака српске националности физички је напала група албанских дечака. Том приликом су српском дечаку В. П. ножем нанете три убодне раде, од којих две у пределу главе и једна у пределу рамена. Лакше телесне повреде у пределу десне ноге задобио је А. Марчић.

- У центру Пећи, испред цркве Светог Јована, каменован је аутобус који је превозио вернике из централне Србије.
- У месту Суви До, општина Косовска Митровица, каменована је амбуланта Дома здравља која се налази у српском делу тог села.
- У Ораховцу, у улици званој „Српска улица“, каменована је православна црква Успење Пресвете Богородице. Каменовање су извршила лица албанске националности након завршетка Литургије, у присуству пароха цркве и верника.
- У селу Зочиште, општина Ораховац, лица албанске националности су на оградном зиду манастира „Свети Врачи“ исписали графите „УЧК“ и друге претеће паролe.

Новембар 2015. године:

- У мултиетничком насељу „Бошњачка махала“ у Косовској Митровици исписани су претећи графити „ISIS“ на различитим локацијама.
- У селу Сига, општина Пећ, непозната лица су запалила кућу повратника Д. Јашовића.
- У Клини је каменована кућа у власништву Ж. Мазића.

Децембар 2015. године:

- У месту Гораждевац, општина Пећ, лица албанске националности извршила су више организованих оружаних напада на Србе и њихову имовину. Том приликом је на куће у власништву С. Петровића и С. Колашинца испале више пројектила. У тренутку напада, у кући г. Петровића били су присутни сви чланови породице.
- У месту Гораждевац, општина Пећ, пуцњима из ватреног оружја је оштећен киоск у власништву породице Вуксановић.
- У селу Србобран, општина Исток, извршен је оружани напад на продавницу – киоск. У тренутку напада, у киоску су се налазили И. Дубић и Д. Симоновић.
- У месту Гораждевац, општина Пећ, пуцано је на споменик жртвама *NATO* бомбардовања и деци српске националности убијене у терористичком нападу 13. августа 2003. године, на реци Бистрици. Споменик је затим порушен употребом већих камених громада.

Јануар 2016. године:

- У селу Берково, општина Клина, извршени су оружани напади на две куће Срба повратника и то у тренутку када су у њима били присутни сви чланови обе породице.
- Шестог јануара 2016. године, око 50 расељених лица српске националности, допутовало је аутобусом у Ђаковицу, поводом прославе Бадњег дана и уношења бадњака у манастир Успење Пресвете Богородице. Том приликом су грађани албанске националности организовали протесте због присуства српских верника, па су групу расељених лица обезбеђивале јаке полицијске снаге.
- 31. јануара четворица исламских екстремиста су дошли пред улаз у манастир Високи Дечани у аутомобилу урошевачких регистрационих таблица. Ухапсила их је Косовска полиција захваљујући интервенцији *KFOR*, а током претреса возила пронађена је једна аутоматска пушка са три оквира муниције, као и пиштољ. У возилу је такође нађена радикална исламистичка литература.

Фебруар 2016. године:

- У селу Доњи Петрич, општина Клина, извршена је крађа имовине повратнице К. Грујић.
- У селу Кош, општина Исток, обијене су куће у власништву И. Обрадовића и З. Обрадовић.
- У Светосавској улици у Клини каменоване су куће Срба повратника Ж. Мазића и В. Радосављевића. Господин Радосављевић се налазио у кући у тренутку каменовања.
- У Призрену је каменована кућа И. Крстића.

- У селу Пасјане, општина Гњилане, насељено српским становништвом, бачена је експлозивна направа на породичну кућу С. Јанцића. У време напада у кући су се налазили власник и његова супруга.

Март 2016. године:

- У месту Бањска, општина Вучитрн, обијена је кућа у власништву лица српске националности.
- У српском делу Ораховца, запаљена је породична кућа Т. Баљошевића. Иначе, породица Баљошевић је киднапована од стране припадника ОВК, јула 1998. године, након чега су Т. Баљошевић и његов син убијени, док су остали чланови породице (супруга, снаха и унук) ослобођени у размени. Пошто је *КЕК* из Ораховца искључио ту кућу са електричне мреже, искључује се могућност да је узрок пожара неисправна електрична инсталација.
- У етнички мешовитом селу Синаје, општина Исток, подметнут је пожар у дворишту куће П. Зувића. Пожар је уништио око 1000 бала сламе.
- На зиду цркве Светог Николе у Приштини, исписан је графит на енглеском језику – „*ISIS* долази“. Графит су иначе учили припадници италијанског контингента *KFOR*, који патролирају два пута седмично.
- У селу Беривојде, општина Косовска Каменица, испред дворишта своје куће физички је нападнут Н. Станојевић. Њега су 4 лица албанске националности шипкама и каишевима више пута ударила по глави и другим деловима тела. Том приликом нападнути су и његов син М. Станојевић и супруга, који су задобили тешке телесне повреде.
- У селу Читак у општини Србица, које је насељено искључиво албанским становништвом, каменован је аутобус у власништву В. Репановића, који је превозио Србе повратнике на релацији Београд – Гораждевац.

В) Обавезе проистекле из Првог споразума

1. Заједница српских општина

По питању успостављања Заједнице српских општина (ЗСО) није учињен готово никакав напредак од постизања споразума „*Општи принципи/Кључни елементи*“ 25. августа 2015. године. Одговорност за овакву ситуацију је искључиво на Приштини која одбија да поштује и спроводи постигнуте споразуме у Дијалогу и на сваки начин настоји да обесмисли и пролонгира процес успостављања Заједнице.

Непоштовање преузетих обавеза од стране Приштине се на најочигледнији начин огледа у чињеници да је, у складу са тачком 2. Општих принципа, Приштина требало да донесе Уредбу којом ће увести Заједницу у правни систем Косова* и коју би потом требало да потврди тзв. Уставни суд. Тиме је требало да буду створени услови да Управљачки тим почне са радом на Статуту ЗСО, који би затим, како је предвиђено Споразумом, био представљен током дијалога на високом нивоу најкасније 25. децембра 2015. године.

Иако је прошло скоро осам месеци од постизања споразума, ове обавезе још увек нису извршене. Ситуација је додатно закомпликована чињеницом да је тзв. Уставни суд донео одлуку да Општи принципи од 25. августа нису у потпуности усаглашени са духом Устава Косова*, те да се кроз будућу Уредбу и Статут ЗСО та неусаглашеност мора превазићи.

Наша страна је у више наврата истакла да је одлука тзв. Уставног суда неприхватљива и да би се њеним узимањем у обзир направио опасан преседан који може озбиљно да угрози процес дијалога и спровођење свих других споразума. Стога је представницима ЕУ указано да

ће Управљачки тим израдити Статут искључиво на основу Првог споразума и Општих принципа од 25. августа 2015. године, јер би сваки другачији приступ значео прихватање једностране измене постигнутог споразума од стране Приштине.

Истовремено, Београд је извршио одговарајуће припреме и анализу неопходних корака које је потребно предузети ради израде Статута и конституисања Заједнице.

Важно је напоменути да би се конституисањем Заједнице решио низ проблема у разним областима о којима се тренутно разговара у оквиру дијалога или о којима ће се тек разговарати, као што су питање имовине, економског развоја, образовања, урбаног и руралног планирања. Из тог разлога српска страна непрекидно захтева од европских посредника да обезбеде доследно поштовање преузетих обавеза и постигнутих споразума од стране Приштине, као и да се без одлагања започне са свим активностима које за циљ имају успостављање ЗСО. Међутим, почетак рада Управљачког тима се и даље одлаже, а Приштина јавно условљава почетак рада на Нацрту Статута постизањем договора о питањима која нису део ни једног претходно постигнутог споразума.

2. Полиција

У протеклом периоду вођени су интензивни разговори са циљем да Приштина испуни обавезе у погледу интеграције преосталих 149 бивших припадника МУП Републике Србије у косовске структуре.

Једини помак по том питању учињен је у вези са интеграцијом 77 бивших административних радника МУП. Постигнут је договор да се формира посебна Комисија за интеграцију ових лица, која је требало да почне са радом у новембру 2015. године али је, због опструкција Приштине, почела тек у фебруару 2016. године. Комисија је до сада одржала три састанка која су резултирала начелном понудом Приштине за интеграцијом свих 77 бивших административних радника. Према том предлогу, 32 лица би требало да буду интегрисана у канцеларијама за цивилну регистрацију при косовској полицији, а преосталих 45 би требало да буде запослено у матичним службама у српским општинама на северу КиМ.

По питању преосталих категорија бивших припадника МУП није било значајнијих промена. Косовска страна је током протеклог периода и даље одбијала да започне интеграцију преосталих 34 ватрогасаца (од укупно 64).

Поред тога, Приштина је остала на становишту да неће интегрисати 23 бивша полицајца, која наводно нису прошла „безбедносне провере“. Наша страна и даље захтева да се доставе конкретни разлози у вези са тим, јер сматра да су те „оптужбе“ углавном политичке природе и да је Приштина у обавези да изврши њихову интеграцију.

Слична је ситуација и када је у питању 15 лица која су била ангажована у Управи за исхрану и смештај МУП Републике Србије. Наиме, Приштина одбија да интегрише наведена лица наводећи да систематизација у њеним институцијама не предвиђа та радна места и да се за те послове ангажују приватне компаније.

Поред тога, још увек нису решени проблеми у вези са усклађивањем важећих прописа о полицији на КиМ, који би омогућили и званично именовање Регионалног команданта Дирекције полиције Косовска Митровица – север. На месту Регионалног команданта се и даље

налази вршилац дужности ове функције, а услови за његово званично именовање створиће се тек успостављањем Заједнице српских општина, у складу са тачком 9. Првог споразума.

Важно је истаћи да су у последње време очигледна настојања Приштине да кадровски и организационо доведе у питање рад и постојање Дирекције полиције Косовска Митровица – север. Наиме, руководству Дирекције прети се политичким оптужницама за ратне злочине, а захтеви руководства за појединим кадровским решењима бивају игнорисани. Забрињавајућа је чињеница да Приштина крши и члан 9. Првог споразума, који предвиђа да ће састав КП на северу одсликавати етнички састав становништва четири већински српске општине. Наиме, у том региону Приштина је разместила више јединица у чијем саставу Албанци чине око или изнад 50%, што је знатно више од њиховог учешћа у популацији тих општина. Мимо правила службе, Приштина те јединице држи изван ланца команде Дирекције, што представља опасну праксу услед које би могло да дође до злоупотреба. Ангажовање ових јединица мимо одобрења Регионалног команданта би могло да се негативно одрази на безбедносне прилике, што очигледно никоме, осим Приштини, није у интересу.

3. Правосуђе

У складу са Споразумом о правосуђу цео процес интеграције, као и адаптација објеката за потребе судова и тужилаштва требало је да буду окончани до 1. септембра 2015. године.² Међутим, због бројних проблема, а пре свега одуговлачења Приштине, имплементација Споразума још увек није завршена.

У протеклом периоду главни проблем тицао се постизања договора у вези са руководећим административним позицијама у судовима и тужилаштвима, као и са објављивањем поновног конкурса за судије и тужиоце.

Приштина је пристала да понови конкурс за судије и тужиоце, како би се попунила сва радна места резервисана за Србе у складу са Споразумом, која су након претходног конкурса остала упражњена. У том циљу, договорено је да се омогући и стручним сарадницима да конкуришу за та радна места. С друге стране, Београд је по питању руководећих административних позиција прихватио да у Основном суду у Митровици, припадницима српске заједнице припадне место заменика секретара Апелационог суда - Одељења у Митровици, заменика секретара Основног суда у Митровици и секретара Основног тужилаштва у Митровици. Такође, прихваћен је предлог представника ЕУ да у Основном суду у Митровици буду предвиђене две позиције шефа писарнице, од којих би једна припала Албанцу, а друга Србину.

Након што су усаглашена и друга спорна питања, Приштина је 29. марта 2016. године објавила поновни конкурс за интеграцију судија и тужилаца, као и конкурс за интеграцију административног особља у судовима и тужилаштвима.

² У складу са Споразумом, договорено је да припадницима српске заједнице припадне 48 места за судије (29 места на северу и 19 места на југу), 15 места за тужиоце (9 места на северу и 6 на југу) и 148 места за административно особље (115 у судовима и 34 у тужилаштвима). С друге стране, Република Србија би након што се заврши процес интеграције требало да усвоји одговарајуће прописе којима би се регулисао престанак финансирања свих интегрисаних лица. Поред тога, Споразумом је регулисано да обе стране обезбеде и адаптирају одређене објекте за потребе судова и тужилаштва.

Путем конкурса би требало да се попуни још 14 места за судије и 6 места за тужиоце.³ У погледу административног особља, конкурс је објављен за 115 места за административно особље у судовима и 34 места за административно особље у тужилаштвима.

Рок за подношење пријава је месец дана. Очекује се да ће након спровођења конкурса процес имплементације Споразума о правосуђу коначно бити завршен.

4. Енергетика

У току је имплементација Аранжмана из области енергетике од 8. септембра 2013. године, као и Закључака посредника ЕУ о спровођењу Аранжмана о енергетици из 2013. године од 25. августа 2015. године.

Након што је Приштина 9. септембра 2015. године одбила да региструје компаније „ЕПС трговина“ д.о.о. за трговину електричном енергијом и „Електросевер“ д.о.о. за снабдевање и дистрибутивне услуге, наводећи као разлог бројне примедбе политичке и техничке природе, наша страна је тражила од ЕУ посредника да се пронађе адекватно решење како би се омогућило испуњавање преузетих обавеза Приштине.

У међувремену, Република Србија је испунила све своје обавезе предвиђене Аранжманом. С тим у вези, ЈП ЕМС је повукао жалбу у организацији *ENTSO-E*, а 1. октобра 2015. године потписан је *Connection Agreement*, који предвиђа да ће КОСТТ постати засебна контролна област, али уз услов да компанија „Електросевер“ претходно добије лиценцу за снабдевање електричном енергијом и да она постане оперативна.

До спровођења одредаба *Connection Agreement*-а још увек није дошло јер основни предуслов који се тиче оснивања две компаније „ЕПС трговина“ и „Електросевер“ још увек није испуњен. ЈП ЕМС је 25. фебруара 2016. године по трећи пут предао документацију за регистрацију две компаније, али су захтеви поново одбијени уз образложење да таксативно навођење делатности поред уписа конкретних шифара делатности, које је договорено са ЕУ посредницима и Приштином, није прихватљиво, као и да преамбула Статута не садржи позивање на Аранжман о енергетици и тзв. косовско законодавство.

Очекује се да ЕУ посредници у наредном периоду пронађу одговарајуће решење за регистравање компанија и доделу потребних лиценци за рад, што ће омогућити да Аранжман и Закључци буду у потпуности спроведени.

5. Телекомуникације

У току је имплементација Акционог плана за спровођење Аранжмана из области телекомуникација од 25. августа 2015. године.

У складу са Акционим планом, зависно друштво предузећа „Телеком Србија“ ад („мтс“ доо) требало је да буде регистровано до 31. августа 2015. године. Међутим, с обзиром да је Приштина у неколико наврата неоправдано враћала поднету документацију, компанија „мтс“ доо регистрована је тек 13. октобра 2015. године. Из тог разлога, почетак примене Акционог

³ Претходни конкурс за судије и тужиоце који је био објављен у марту 2015. године, прошло је 34 кандидата за судије и 9 кандидата за тужиоце.

плана померен је за 15. октобар 2015. године, а тиме и сви рокови за извршење обавеза за 6 недеља.

Током процеса имплементације Акционог плана, компанија „мтс“ доо је 30. децембра 2015. године поднела захтев за добијање лиценце за фиксну телефонију и захтев за добијање привременог овлашћења за мобилну телефонију. Истог дана европском посреднику достављен је и Нацрт плана оснивања компаније „мтс“ доо. Због потребе решавања бројних спорних питања у вези са оснивањем компаније, наведени Нацрт још увек није одобрен од стране највиших политичких представника обе стране, иако га је сходно тачки 3.1 Акционог плана⁴ требало одобрити до 15. јануара 2016. године.

Најспорније питање у поступку оснивања компаније свакако представља питање њене инфраструктуре.⁵ Инфраструктура мобилне мреже Телекома Србија на КиМ распоређена је на 72 локације, на којима се налазе стубови за постављање радио - базних станица. Компанија „мтс“ доо је у складу са том постојећом инфраструктуром и поднела захтеве за доделу фреквенција, али Приштина заступа став да се компанији могу доделити фреквенције само за активну инфраструктуру на терену.⁶ Оваква аргументација Приштине је у потпуности неприхватљива за нашу страну, имајући у виду да је целокупна инфраструктура на 72 локације нормално функционисала све до 2010. године, када је на већини локација насилно оштећена од стране албанских екстремиста, а посебно и због чињенице да Телеком Србија има закључене пуноважне уговоре о закупу простора или земљишта на свим наведеним локацијама, за које редовно испуњава све своје обавезе.

Ради решавања питања инфраструктуре, као и осталих спорних питања у вези са поступком оснивања компаније „мтс“ доо⁷ представници Републике Србије су проследили европском посреднику листу од 7 докумената са којима Приштина треба да се сагласи и представи садржај и форму у којој ће бити донети, као и Нацрт закључака о имплементацији Аранжмана и Акционог плана из области телекомуникација, који треба да буде парафиран од стране највиших политичких представника обе стране, заједно са ЕУ посредником. Усвајање докумената са достављене листе од стране Приштине, као и парафирање Закључака представљају предуслов за окончање поступка оснивања компаније „мтс“ доо.

Током имплементације Акционог плана, разговарано је и о дефинисању и размени техничких података ради хармонизације употребе радио - фреквенцијског спектра између регулаторних тела. Стране су се сагласиле да ће се процес дефинисања и размене техничких података одвијати у складу са европском регулативом и да ће се примењивати принцип подједнаког приступа спектру у зонама хармонизације.

⁴ Тачком 3.1 Акционог плана договорено је да се две стране морају усагласити око поступка дефинисања новог предузећа за телекомуникације, односно да морају постићи сагласност око питања инвентара, пружања услуга, инфраструктуре, проширења мреже, начина функционисања и поступка оснивања.

⁵ Грађевински објекти за смештај опреме, кабловска канализација, стубови за постављање радио - базних станица и радио - релејних линкова.

⁶ Према наводима Приштине, на терену је активна само 31 базна станица, смештена на 22 локације.

⁷ Преостала спорна питања су: измена потврде о упису у регистар оператора, остављање додатног рока компанији „мтс“ доо за усаглашавање са регулаторним оквиром на КиМ, додељивање одговарајућих фреквенцијских опсега и дозвола за коришћење фреквенција за 158 базних станица смештених на 72 локације, одобравање коришћења опсега нумерације и дозвола за коришћење нумерације коју Телеком Србија тренутно користи на простору КиМ, одобравање мрежи „мтс“ доо да настави да користи *core* елементе и ИТ подсистеме централизоване на појединим локацијама у мрежи Телекома, ван простора КиМ.

Договорено је да ће се тек по успостављању одрживе и функционалне компаније, наставити разговори о додели лиценце за фиксну телефонију и привременог овлашћења за мобилну телефонију, као и о давању сагласности за доделу троцифреног позивног броја за географско подручје Косова*.

6. Европске интеграције

На Међувладиној конференцији одржаној у Бриселу 14. децембра 2015. године, отворено је Поглавље 35, које носи назив „остала питања“, а тиче се пуне нормализације односа са Приштином. То је прво поглавље које је отворено у процесу преговора за придруживање Републике Србије Европској унији.

Главна препорука Републици Србији је да, приликом отварања Поглавља 35, настави да спроводи договоре од 25. августа 2015. године и априла 2013. године, као и да буде укључена у постизање нових споразума, што за циљ има свеобухватну нормализацију односа Београда и Приштине. У даљем процесу придруживања ЕУ, од Србије се очекује континуирана посвећеност ка видљивом и одрживом побољшању односа са Приштином.

Преговарачко поглавље 35 садржи прелазна мерила за сваку област, која је Република Србија дужна да испуни у процесу приближавања ЕУ. Прелазна мерила су дефинисана у складу са тренутним стањем у Дијалогу. То значи да је готово извесно да ће, у складу са напретком Дијалога Београда и Приштине, Републици Србији бити постављана нова мерила која ће наметати и нове обавезе.

Прелазна мерила су подељена у три групе. Прва група обухвата спровођење Првог споразума и Плана примене, као и споразуме о енергетици и телекомуникацијама. Друга група мерила се односи на спровођење техничких споразума из 2011. и 2012. године. Трећа група мерила се тиче будућих споразума и напретка у нормализацији односа.

ЕК и Висока представница ће надгледати испуњење прелазних мерила и о томе подносити извештај два пута годишње. ЕК (или трећа држава чланица ЕУ) може да препоручи да се стопа одлука о отварању и затварању било ког преговарачког поглавља, уколико напредак у нормализацији односа Београда и Приштине заостаје услед неиспуњавања обавеза представника Републике Србије.

Г) Обавезе проистекле из техничких споразума

1. Катастар

Када је у питању имплементација Споразума о катастру из 2011. године, Република Србија је у протеклом периоду завршила са испуњавањем обавеза које се односе на дигитализацију катастарске документације, која је 1999. измештена са КиМ.⁸

С друге стране, када је у питању формирање тела предвиђених Споразумом која би требало да врше упоређивање катастарске документације и доношење одлука у спорним случајевима,⁹ у Бриселу је у неколико наврата разговарано о овој теми, али без видног напретка.

⁸ У оквиру Пројекта „Размена катастарских података између Београда и Приштине“, који се финансира од стране Европске уније, од октобра 2013. године до марта 2016. године укупно је скенирано 3.765.830 слика.

⁹ Споразумом је предвиђено успостављање следећих тела:

Српска страна је показала изузетну конструктивност за изналажење одговарајућих решења која ће омогућити имплементацију Споразума. У том циљу извршена је детаљна анализа катастарских података са подручја Косова и Метохије, у складу са којом је припремљен свеобухватни предлог структуре и начина рада свих тела, који је у свему у складу са одредбама Споразума. Главни захтеви српске стране су да сва тела предвиђена Споразумом буду ван правног система Приштине, као и да Срби имају равноправно учешће у одлучивању о сваком предмету који се буде разматрао у оквиру ових тела.

Насупрот томе, исказана је неспремност представника Приштине да спроведу постигнути договор, уз образложење да је то њихово интерно питање и да сва тела предвиђена Споразумом морају функционисати у складу са „косовским“ законима. У складу са тим, у сарадњи са представницима ЕУ, припремљена је нова верзија Нацрта Закона о верификацији и поређењу имовине, који би, наводно требало да омогући имплементацију Споразума. И овог пута, у поступку припреме Нацрта нису били укључени представници Београда, српске заједнице на Косову и Метохији и удружења расељених лица, иако је наведени закон од виталног значаја за решавање имовинског питања српског народа на КиМ.

Наведени Нацрт Закона је за нас неприхватљиво решење, јер су његове одредбе у свему супротне Споразуму о катастру. Из тог разлога, и даље ће се инсистирати на изналажењу свеобухватног решења које ће бити у складу са Споразумом и у коме ће равноправно учествовати представници Београда, Приштине и ЕУ.

2. Матичне књиге

Република Србија је у целини испунила обавезе проистекле из Споразума о матичним књигама.

3. Царински печат

Споразум о царинском печату се у потпуности примењује. Решења из овог Споразума се користе у свим документима везаним за промет робе (ветеринарски сертификати, фитосанитарни сертификати итд.).

4. Универзитетске дипломе

Током протеклог периода, имплементација Споразума о прихватању универзитетских диплома из 2011. године била је једна од главних тема у Дијалогу Београда и Приштине.

-
1. Техничка агенција, предвиђена тачком 2. Споразума, чије чланове бира ЕУ, уз сагласност обе стране, а у чијој би надлежности требало да буде упоређивање катастарских евиденција;
 2. Трипартитна имплементациона група, предвиђена тачком 2. Споразума, која би надгледала рад Техничке агенције, а коју би требало да чине катастарски стручњаци обе стране, на челу са ЕУ;
 3. Први степен механизма за решавање спорова, односно Комисија састављена од међународних и косовских стручњака за катастар и имовину, од којих већину именује Специјални представник ЕУ, узимајући у обзир интересе свих заинтересованих заједница. Наведена Комисија би, у складу са тачком 4. Споразума, требало да доноси одлуке о исправности катастарског уписа, када се на основу поређења утврди да евиденције нису истоветне;
 4. Посебно веће у оквиру Врховног суда Косова, које чине претежно међународне судије, а које би требало да поступају у другом степену по жалбама заинтересованих лица против одлука Комисије (донетих у првом степену).

До застоја у примени Споразума је дошло због одбијања Приштине да имплементира Споразум,¹⁰ као и престанка рада Имплементационог партнера.¹¹

Како би се превазишли наведени проблеми, 21. јануара 2016. године усаглашен је текст Закључака о узајамном признавању диплома на основу Споразума о признавању диплома (Закључци).

Закључцима је договорен наставак примене Споразума из 2011. године, а поред узајамног признавања универзитетских диплома, предвиђено је и признавање диплома основних и средњих школа, као и временски рокови за поступање по тим захтевима. Договорено је да се именује нови Имплементациони партнер преко кога ће се подносити захтеви за признавање диплома. Поред тога, предвиђено је да стране међусобно размене листе акредитованих студијских програма на високошколским установама, информације о процедурама за признавање високошколских исправа, као и диплома основног и средњег образовања. Спровођење Споразума би требало да надзире Трипартитна имплементациона група, коју би чинили представници Београда, Приштине и ЕУ.

Након постизања овог договора, стране су размениле све потребне информације по питању процедура за признавање диплома и акредитованих програма високошколских установа. Договорено је да надлежна министарства сваке стране одлуче о раније поднетим захтевима за признавање диплома са сертификатом Европске асоцијације Универзитета (ЕАУ), као и да почну са примањем нових захтева од 4. априла 2016. године. У ту сврху, Министарство просвете науке и технолошког развоја је отворило посебну и-мејл адресу путем које ће се подносити захтеви за признавање, до именовања Имплементационог партнера. До тада би требало да се именује и тело које ће бити надлежно за сертификацију диплома основних и средњих школа. Поред тога, дефинисане су надлежности Трипартитне имплементационе групе (ТИГ), која ће пратити спровођење Споразума о дипломама и Закључака.¹²

Важно је напоменути да признавање диплома Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, још увек представља отворено питање. Наиме, Приштина наводи да се на дипломе тог универзитета неће примењивати ни Споразум ни Закључци, иако је он акредитован у систему Републике Србије. Решавање овог питања је од изузетне важности за нашу страну јер се највише тиче српског становништва на КиМ.¹³

¹⁰ Од ступања на снагу Споразума о признавању диплома, пред институцијама Републике Србије признато је 28 захтева за признавање диплома који садржи сертификат ЕАУ. Насупрот томе, Приштина није признала ни један од 13 поднетих захтева за признавање диплома са сертификатом ЕАУ са акредитованих Универзитета у Републици Србији иако је била обавезна Споразумом да то учини.

¹¹ Ради посредовања у примени Споразума, ЕУ је у фебруару 2012. године ангажовала невладину организацију „Spark“, преко које су се подносили захтеви за издавање сертификата ЕАУ. Овој организацији је у јулу 2014. истекао мандат.

¹² Надлежна министарства страна као и Имплементациони партнер редовно ће извештавати ТИГ о броју поднетих, усвојених и одбијених захтева за признавање диплома, као и разлозима одбијања. Такође, ТИГ ће имати право да тражи информације о спорним случајевима и да предлаже мере за решавање евентуалних спорова поводом примене Споразума и Закључака.

¹³ У намери да правно регулише ово питање, Приштина је крајем децембра 2015. године донела Правилник који третира УПРКМ као део њиховог система (под називом Универзитет у Северној Митровици), а који треба да омогући признавање диплома овог Универзитета, ради запошљавања у јавним институцијама ПИС у Приштини. Правилник има бројне недостатке јер ограничава подношење захтева за признавање ових диплома само у наредних годину дана и садржи друга ограничења као што су: да подносилац захтева мора имати држављанство Косова, а диплома која је предмет признавања мора бити издата после 2001. године.

Очекује се да ће по именовану Имплементационог партнера које се очекује у мају месецу, Споразум и Закључци коначно почети да се примењују.¹⁴

5. Слобода кретања

У протеклом периоду режим слободе кретања се одвијао у складу са Споразумом о слободи кретања.

Споразум се и даље примењује на 6 заједничких тачака прелаза и следећим граничним прелазима: Прешево, Градина, Батровци, Шид, Келебија, Хоргош, Аеродром Београд и Аеродром Ниш.

Приштина је тражила да наша страна омогући несметано кретање возилима са регистарским ознакама „РКС“ на простору централне Србије, односно да се приликом преласка административне линије овим возилима не скидају таблице „РКС“ и замењују „ПРОБА“ таблицама. Такође, Приштина је тражила и да се приликом преласка административне линије омогући и коришћење личних докумената која су издата од стране „Републике Косово“. Наша страна је изричито одбила наведене захтеве Приштине јер су противни Уставу и законима Републике Србије.¹⁵

Поред тога, Приштина константно захтева да Република Србија престане са издавањем регистарских таблица за возила са подручја КиМ, од стране привремено измештених полицијских управа са КиМ у централној Србији. Наша страна инсистира да се о овом питању разговара у предстојећем периоду упоредо са питањем продужења важења „КС“ таблица, које у складу са Споразумом истиче у новембру 2016. године.¹⁶

У протеклом периоду актуелан је био и проблем у вези са пререгистрацијом 2000 возила у власништву Срба из Косовског Поморавља која носе привремене таблице са регистарском ознаком „РП“. Иако је на састанку на високом нивоу у јануару 2016. године договорено да Приштина без одлагања изврши пререгистрацију ових возила на „КС“ таблице до тога још увек није дошло.

Када је у питању злоупотреба права на слободу кретања, у протеклом периоду је драстично смањен број лица која су са подручја КиМ покушала да илегално пређу државну границу, ради одласка у земље Европске уније. Током 2015. године, спречено је укупно 2080 лица са простора АП КиМ у покушају илегалног преласка границе Републике Србије, док је у периоду од 1. јануара до 31. марта 2016. године спречено укупно 78 лица. У периоду од 1. октобра до 31. марта 2016. године поднета је кривична пријава за дело „недозвољен прелаз државне границе и кријумчарење људи“ против три лица са подручја АП КиМ.

На основу Споразума који је потписан између Републике Србије и Републике Мађарске, 22. октобра 2015. године извршен је трансфер 26 лица са простора Косова и Метохије.

¹⁴ Како би ускладила постојеће прописе са одредбама Закључака, Влада Републике Србије је усвојила Уредбу о изменама и допунама Уредбе о посебном начину признавања високошколских исправа и вредновања студијских програма универзитета са територије АП КиМ који обављају делатност у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности. („Службени гласник РС“, број 16/2016).

¹⁵ Као могуће решење предложено је увођење „режима стикера“ (налепница којима би се прекривали статусни симболи на таблицама) или пробних таблица од стране Приштине за возила са регистарским ознакама Републике Србије (као вид реципрочних мера).

¹⁶ Захтев наше стране је да се важење ових таблица продужи за одређени временски период у трајању од најмање 5 година, а по могућности неограничено.

Важно је напоменути да Приштина константно тражи да Република Србија престане са издавањем личних карата од стране привремено измештених полицијских управа МУП Републике Србије са КиМ у централној Србији. Иако ово питање није регулисано ниједним споразумом постигнутим у оквиру дијалога, Приштина покушава да ово питање подведе под Споразум о слободи кретања, што је наша страна изричито одбила. У протеклом периоду Приштина је без икаквог оправдања и правног основа два пута увела забрану преласка административне линије лицима која поседују ове личне карте, а проблем је решен тек уз посредовање ЕУ, тако што је договорено да се не повлаче никакви једностранни потези по овом питању.

6. Регионално представљање

Република Србија се у складу са Договором о регионалном представљању и сарадњи (Договор), континуирано залаже за интензивирање свих облика регионалне сарадње, што доприноси стабилности региона. У протеклом периоду представницима ПИС у Приштини је омогућено учешће на бројним регионалним конференцијама и форумима.¹⁷

У том смислу потребно је издвојити да је 13. новембра 2015. године потписан Споразум о оснивању Фонда за Западни Балкан у коме су поред представника Републике Србије учествовали и представници ПИС у Приштини.¹⁸ Сврха овог фонда је финансирање пројеката и програма који за циљ имају унапређење сарадње у региону.

Поред тога, представници Београда и Приштине су заједно присуствовали бројним састанцима регионалних иницијатива и организација. Неки од њих су: састанак Борда Регионалног савета за сарадњу од 15. октобра 2015. године; састанак Комитета политичких директора Процеса сарадње у Југоисточној Европи од 23. новембра 2015. године у Сарајеву; састанак *MARRI* комитета од 10. децембра 2015. године у Даниловграду; састанак Комитета политичких директора Процеса сарадње у Југоисточној Европи од 1. фебруара 2016. године у Софији; неформални састанак министара спољних послова Процеса сарадње у Југоисточној Европи од 2. фебруара 2016. године у Софији; састанак министара спољних послова „Западнобалканске шесторке“ од 30. до 31. марта 2016. године у Драчу.

Посебно важан аспект регионалне сарадње представља учешће ПИС у Приштини на скуповима организација из области безбедности. Међу најважнијим издвајају се састанци у оквиру организације *RACVIAC*, састанак политичких директора Министарства одбране Западног Балкана од 22. октобра 2015. године у Дубровнику, састанак министара одбране Америчко-јадранске повеље (А-5) од 9. и 10. децембра 2015. године у Мостару, састанак министара одбране Процеса сарадње министара одбране у ЈИЕ и Годишња планска конференција НАТО школе од 17. фебруара 2016. године у Оберамергау (СР Немачка).

Република Србија ће се и у наредном периоду залагати за поштовање одредаба Договора и даље унапређење регионалне сарадње.

¹⁷ У складу са Договором о регионалном представљању, у оквиру регионалне сарадње за представнике ПИС у Приштини се користи ознака „Косово*“ са фуснотоу чији текст гласи: „Овај назив је без прејудуцирања статуса и у складу је са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244 и мишљењем Међународног суда правде о Декларацији о независности Косова.“

¹⁸ Идеја за оснивање овог фонда је потекла са Годишњег састанка министара спољних послова Вишеградске групе и министара спољних послова Западног Балкана од 13. новембра 2015. године. Фонд за западни Балкан, има оснивачки буџет од 800.000 евра и средства ће се користити за финансирање пројекта и програма из различитих области. За ова средства ће моћи да конкуришу државе, НВО, студенти и стручњаци из региона.

7. Интегрисано управљање прелазима (IBM)

Република Србија у потпуности поштује договорене Закључке о *IBM* и Технички протокол о имплементацији *IBM*.

Функционисање свих 6 заједничких тачака прелаза (ЗТП) одвија се успешно. Република Србија предузима неопходне мере како би омогућила функционалност свих прелаза и повећала оперативност служби на њима.

У протеклом периоду, 27. новембра 2015. године у Београду је одржан састанак на централном нивоу, на коме се разговарало о бројним питањима везаним за имплементацију Споразума о *IBM*. На састанку је закључено да су унапређене бројне процедуре предвиђене Техничким протоколом за имплементацију *IBM* и да је неопходно наставити са активностима у том смеру.

Такође, у Бриселу је 7. и 8. марта 2016. године, одржан састанак Имплементационе групе о *IBM*. На састанку се разговарало о бројним питањима од интереса за обе стране. Том приликом је констатовано да су успешно решена сва спорна питања о којима се разговарало на претходном састанку Имплементационе групе о *IBM*¹⁹:

- Измењен је режим одржавања локалних и регионалних састанака, у складу са договором обе стране;
- Поједностављена је електронска кореспонденција између Управе царина Републике Србије и тзв. Царине Косова, која се сада одвија само преко ЕУ ИМБ Канцеларије за посредовање у Приштини (*EU IMB Facilitation Office*), без посредовања МУП Републике Србије;
- Почело се да пуном применом *SEED* система, којим је омогућена систематска електронска размена података између Управе царина Републике Србије и тзв. Царине Косова за све врсте робе које прелазе административну линију;
- Након што је добијена званична потврда од стране ЕУ да су Процедуре узајамне правне помоћи измењене, настављено је поступање по овим предметима од стране Министарства правде Републике Србије;
- Усаглашен је Сертификат фармацеутског производа (*CPP*). Надлежне институције Приштине су у децембру издале произвођачима лекова прва регистрациона решења за пуштање у промет лекована простору Косова и Метохије;
- Република Србија је од 21. септембра 2015. године почела да издаје улазно/излазни документ и таблице за привремено означавање возила „ПРОБА“, са роком трајања до 60 дана и са могућношћу више прелазак ЗТП;
- На ЗТП Мутиводу царински службеници обе стране раде седам дана недељно од 8:00 до 20:00 часова;
- Усаглашени су ветеринарски сертификати за живе животиње.²⁰ У току је усаглашавање сертификата за млеко и млечне производе, као и сертификата за производе животињског порекла;
- Усаглашени фитосанитарни сертификат се успешно примењује на свим административним прелазима на којима се одвија комерцијални саобраћај.²¹

¹⁹ Претходни састанак Имплементационе групе о *IBM* одржан је 21. маја 2015. године у Бриселу.

²⁰ Сертификати за живе животиње (осим сертификата за приплодна говеда) су постали оперативни 1. марта 2016. године.

²¹ Административни прелази на којима се одвија комерцијални саобраћај су Рудница/Јариње, Мердаре и Кончуљ/Бела Земља.

Такође, на наведеном састанку разговарано је о успостављању нових административних прелаза Рајетићи/Извор и Капија/Врапце²² и о проширењу и реконструкцији постојећих административних прелаза. Закључено је да се касни са предузимањем активности по том питању из одређених процедуралних разлога, али да обе стране настоје да испоштују договорене рокове.

8. Званичне посете и официри за везу

У складу са Споразумом о званичним посетама, током извештајног периода и поред учесталих опструкција од стране Приштине, успешно је реализована 101 посета српских званичника Косову и Метохији.

Ради даљег унапређења процеса нормализације односа и релаксиранијег организовања и обављања посета званичника 15. октобра 2015. године договорено је да се Споразум прошири тако што ће се унети посебна одредба којом се узајамно омогућава редован и поједностављен режим посета за по једно лице сваке стране, за које ће се достављати само логистичке информације како би се омогућила припрема посета. Договорено је да се посете ових званичника спроводе тако да се унапређује процес нормализације односа или да се пружа допринос свеукупном раду у контексту дијалога уз посредовање ЕУ.

Упркос постигнутом договору, Приштина је више пута прекршила наведену одредбу о поједностављеном режиму посета српских званичника, не пружајући за то никакво објашњење. У циљу решавања наведеног проблема, представници Републике Србије константно инсистирају да европски посредници предузму неопходне мере како би Приштина испунила преузете обавезе.

С друге стране, систем успостављен разменом официра за везу успешно функционише. Настављена је добра сарадња официра за везу, како међусобно тако и са институцијама и међународним мисијама у Београду и Приштини.

Ради решавања свакодневних проблема грађана, официр за везу је у сталној комуникацији са представницима *EULEX*, Привремених институција самоуправе у Приштини, као и са страним представништвима других држава на АП КиМ.

Официр за везу је у више наврата разговарао са представницима *EULEX* о притварању особа српске националности по налозима *EULEX* тужилаштва, а такође је био ангажован у пружању неопходне помоћи Оливеру Ивановићу и Драгољубу Делибашићу, током трајања судских поступака који се против њих воде на Косову и Метохији.

Треба додати и да је официр за везу, у сарадњи са осталим државним органима, предузимао потребне мере по питању противправног притварања радника ЈП “Национални парк Шар планина”, што је за последицу имало пуштање тих лица из притвора.

Такође, током октобра и новембра месеца 2015. године, официр за везу је био у сталној комуникацији са представницима страних мисија на АП КиМ, разматрајући проблематику захтева Косова* за пријем у чланство у *UNESCO*.

²² Изградња наведених административних прелаза договорена је на претходном састанку Имплементационе групе о *IBM*.

Официр за везу учествује и у организовању републичких парламентарних избора 24. априла 2016. године на КиМ, одржавајући сталну комуникацију како са Привременим институцијама самоуправе у Приштини, тако и са Мисијом ОЕБС на КиМ.

Д) Остале теме

1. Наплата царина

Република Србија испуњава преузете обавезе и врши наплату свих дажбина у складу са Споразумом о царинама.

2. Развојни фонд за север Косова

У протеклом периоду дошло је до помака по питању алокације средстава из Фонда за развој севера Косова и Метохије. Наиме, већинским српским општинама на северу од октобра 2015. године из Фонда је у два наврата додељено преко 4,4 милиона евра. Од тог износа, општина Северна Митровица добила је око 1,3 милиона евра, општина Лепосавић око 1,1 милиона евра, општина Зубин Поток око 1 милион евра и општина Звечан 950.000 евра.²³

Очекује се да ће се у наредном периоду наставити са алокацијом прикупљених новчаних средстава из Фонда, у циљу пружања подршке социо – економским активностима у четири општине на северу КиМ.

3. Осигурање возила

У току је имплементација Меморандума о разумевању у вези са осигурањем возила од 23. јуна 2015. године.²⁴

Током протеклог периода појавили су се бројни проблеми у вези са применом Меморандума. Удружење осигураваача Србије (УОС) је показало изузетну кооперативност у вези са решавањем свих проблема који су у њиховој надлежности, док за највећи број проблема који се тичу директног кршења Меморандума од стране Косовског бироа осигурања (*KIB*), решења још увек нису пронађена.²⁵

Највећи проблем и даље представљају захтеви које је УОС поднео у име својих чланица, за именовање кореспондената за анализу, обрађивање захтева и исплату обештећења на подручју КиМ. Поднети захтеви су одбијени, уз образложење да *KIB* има довољно капацитета и да ће сам обрађивати све поднете захтеве. Овим одбијањем, *KIB* је директно прекршио одредбе Меморандума (Одељак V тачка 3) којима је предвиђено да свака страна има право да самостално захтева именовање кореспондента, док је друга страна у обавези да такав захтев аутоматски прихвати.²⁶ На тај начин онемогућена су осигуравајућа друштва обе стране

²³ Иначе, у овом фонду до сада је укупно прикупљено око 8,3 милиона евра, од чега је наведеним општинама до сада расподељено око 6,6 милиона евра.

²⁴ Меморандум омогућава узајамно признавање полиса осигурања за сва возила која са простора КиМ улазе на простор централне Србије и обрнуто. Меморандум је закључен између Удружења осигураваача Србије (УОС) и Косовског бироа осигурања (*KIB*), а ступио је на снагу 12. августа 2015. године.

²⁵ Једино је успешно превазиђен проблем у вези са коришћењем неадекватних стаусно неутралних термина у захтевима за накнаду штете од стране *KIB* („Република Косово“).

²⁶ Најпре је одбијен захтев *UNIQA* осигурања да за кореспондента на КиМ именује своју ћерку фирму *Sigal UNIQA*, а потом је одбијен и захтев *САВА* осигурања да за кореспондента на КиМ именује своју ћерку фирму *Illyria Life*.

да успоставе директну међусобну сарадњу и заштите своје интересе. Иако је на овај проблем указивано више пута како европским посредницима, тако и представницима Савета бироа зелене карте, адекватно решење још увек није пронађено.

Осим тога, током марта месеца, *KIB* је, такође противно одредбама Меморандума, одбио да рефундира исплаћени износ *UNIQA* осигурању, наводећи да званичан извод банке не представља валидан доказ о извршеној исплати. Такви наводи *KIB* су у потпуности неосновани, имајући у виду да се званичан извод банке сматра кредибилним доказом о исплати средстава у целом систему Зелене карте.

Важно је напоменути да још увек нису обезбеђени услови за успостављање система електронске верификације полиса осигурања на административној линији, које је предвиђено Меморандумом, тако да се и даље врши само визуелна контрола полиса.²⁷

Очекује се да ће у наредном периоду бити превазиђени сви постојећи проблеми у вези са имплементацијом Меморандума.

4. Слободна трговина

Слободна трговина између Београда и Приштине одвија се у складу са Споразумом о слободној трговини у Централној Европи (*CEFTA*). Од изузетног значаја за ову област је и Споразум о царинском печату, као и Технички протокол о имплементацији *IBM*, у оквиру ког је постигнут и Споразум о царинама.

Када је у питању трговина са Републиком Србијом, треба истаћи да Привремене институције самоуправе у Приштини и даље поступају супротно одредбама *CEFTA* споразума.

Наиме, још увек није решен проблем који се односи на неадекватно одређивање царинске основице за наплату дажбина за грађевински материјал (термо блокове). Тзв. Царина Косова и даље одбија да утврди царинску основицу према трансакцијској вредности, што доводи до значајног повећања цене производа и смањења конкурентности српске робе. Иако је на састанцима одржаним у оквиру *CEFTA* више пута обећано да ће проблем одређивања царинске основице бити решен, то се још увек није догодило.

Такође, супротно регулативи и пракси унутар *CEFTA* и ЕУ, Приштина и даље инсистира да ветеринарски сертификати за мешовите производе прате и продукте који у свом саставу, поред биљног, имају и одређени (минимални) проценат састојака анималног порекла. Представници Републике Србије се и даље противе оваквом захтеву Приштине, истичући да за промет наведених производа није потребно прилагати никакав сертификат, посебно што то само додатно успорава процес размене добара и поскупљује цену производа.

Још увек је присутан проблем око допремања неопасног отпада (хартије, стакла, металног отпада). У циљу проналажења одговарајућег решења, Министарство пољопривреде и заштите животне средине је припремило Предлог процедура за поступке кретања отпада са територије Републике Србије ван АП КиМ на простор АП КиМ и обрнуто, чије се усвајање очекује у наредном периоду.

²⁷ Систем електронске верификације полиса осигурања омогућио би већу сигурност приликом накнаде штета и смањење могућности кријумчарења возила.

Српски привредни субјекти и привредници са севера КиМ и даље се суочавају са бројним проблемима. Наиме, српски привредни субјекти нису у могућности да врше трговину на простору КиМ уколико нису регистровани код надлежних институција Приштине, а привредници са севера КиМ не могу да увезу производе из Србије на север Косова и Метохије без поседовања одговарајуће лиценце. Такође, предузетници са севера КиМ, који нису регистровани код надлежних органа, своју робу могу продавати само крајњим корисницима (купцима), с обзиром да нису у фискалном систему Косова*.

5. Мост и „Парк мира” у Косовској Митровици

Закључцима од 25. августа 2015. године било је предвиђено да се до 10. октобра 2015. године реши питање разграничења између Северне и Јужне Митровице у подручју Брђана и Сувог Дола, и то путем потписивања „Меморандума о разумевању о плановима развоја општина” (МоР), општинских мапа зонирања и детаљног регулаторног плана између релевантних министарстава и двеју општина. Предвиђено је да се тек након тога, до 15. октобра 2015. године, започне са активностима на ревитализацији моста и његовом оспособљавању за саобраћај. Упоредо са тим би се спровела и реконструкција улице Краља Петра, која би била претворена у пешачку зону. Сви радови би требали да буду окончани до краја јуна 2016. године.

Убрзо по потписивању Закључака дошло је до проблема у погледу разграничења Северне и Јужне Митровице у подручју Сувог Дола. Као кључна спорна тачка појавило се питање мапа које би требало да буду основ за разграничење општина.²⁸

Наша страна је током протеклог периода инсистирала да то буде мапа коју је издала Косовска агенција за катастар, а према којој је административна граница између општина Северна и Јужна Митровица река Ибар. Иако се ради о званичној мапи ПИС на основу које су спроведени последњи локални избори 2013. године, Приштина је негирала њену валидност, уз образложење да је у питању „грешка“. Из тог разлога, Приштина је захтевала да се разграничење општина спроведе на основу тзв. Ахтисаријевих мапа.

Иако договор по овом питању није постигнут у предвиђеном року, дана 17. октобра 2015. године стављена је ограда са северне и јужне стране моста (са све 4 стране Парка мира), чиме је формално најављен почетак радова на његовој ревитализацији. Сам почетак радова одложен је за 2016. годину, након постизања сагласности о разграничењу општина.

У међувремену, иако се област Брђана неспорно налази на територији општине Северна Митровица, Албанци су 17. новембра обновили нелегалне грађевинске радове у тој области. Угрожавајући стабилност и безбедност грађана на северу КиМ, они су обновили радове без прибављања одговарајућих грађевинских дозвола, које је могла да им изда једино општина Северна Митровица. Наша страна је одлучном интервенцијом код Специјалног представника ЕУ у Приштини успела да избегне ескалацију, након чега су нелегални радови обустављени.

Застој у примени Закључака везан је за кашњење у потписивању МоР, којим је требало да буде извршено административно разграничење између Северне и Јужне Митровице у области Сувог Дола. Суштински проблем је што две стране различито тумаче одредбу 3.3 покрајинског Закона о административним границама општина (закон бр. 03/L-041), која прописује „да ће граница између Северне и Јужне Митровице бити линија која настане након

²⁸ У протеклом периоду обе стране су се сагласиле да не постоји проблем око разграничења у области Брђана, јер обе мапе показују да та област припада општини Северна Митровица.

поделе катастарске зоне Суви До²⁹. Пошто закон наводи да се Суви До налази у саставу Јужне Митровице, наша страна инсистира да се разграничење изврши путем поделе те катастарске зоне, тако што би албански део насеља Суви До административно био везан за Јужну Митровицу, а српски део за Северну Митровицу.

Приштина одбија ово решење и тврди да је то разграничење већ извршено доношењем поменутог закона бр 03/L - 041. Наиме, Приштина тврди да се у том закону под термином „Суви До“ не мисли на катастарску зону која се тренутно тако зове и која је део Јужне Митровице, него на катастарску општину која је раније била дефинисана Уредбом УНМИК бр. 2000/43 из 2000. године.³⁰ Према наводима Приштине, та катастарска зона је управо овим законом усвојеним 2008. године подељена на садашње катастарске зоне Суви До, Доњи Суви До и Горњи Суви До, те нема места даљој подели.

Ради се о суштинском неслагању две стране, при чему Специјални представник ЕУ као посредник у преговорима заступа истовестан став као представници Приштине. Због свега наведеног се стиче утисак да ће ово питање бити тешко решиво у наредном периоду.

Недавно су се појавиле информације да би ускоро могли да започну радови на ревитализацији моста и поред чињенице да још увек није постигнут договор у погледу разграничења две општине. Наша страна је изразила противљење, јер је то у директној супротности са Закључцима који јасно предвиђају редослед предузимања свих активности у вези са овим питањем.

У наредном периоду се очекује наставак разговора по питању разграничења две општине.

6. Цивилна заштита

Иако је имплементација Споразума о цивилној заштити требало да буде завршена до 1. септембра 2015. године, још увек су присутни проблеми у вези са процесом интеграције бивших припадника Цивилне заштите (ЦЗ) у структуре ПИС у Приштини.

После вишемесечног одлагања, 11. јануара 2016. године 378 бивших припадника ЦЗ потписало је уговоре о раду, чиме је формално завршена последња фаза интеграције.³¹ Интегрисани припадници ЦЗ од фебруара месеца 2016. године пролазе кроз различите врсте обука за рад у институцијама Приштине.

И поред наведеног, интегрисани припадници ЦЗ се сусрећу са разним проблемима, који се пре свега тичу обезбеђивања простора за њихов рад, као и исплаћивања зарада. Од укупно 483 интегрисана припадника ЦЗ само њих 94 има обезбеђен радни простор, док њих 160 нису добили једну или више зарада. На ове проблеме се константно указује европским посредницима и инсистира на њиховом решавању.

²⁹ Законом је детаљно прописано из којих се катастарских зона састоји свака општина на КиМ. У складу са тим, Општина Северна Митровица се састоји од три катастарске зоне: 1. Северна Митровица, 2. Горњи Суви До и 3. Доњи Суви До, а Јужна Митровица се састоји од 40 катастарских зона, међу којима је и Суви До.

³⁰ Катастарска зона Суви До, која је дефинисана овом Уредбом УНМИК, састојала се из три катастарске зоне, које се тренутно зову: 1. „Суви До“ (у саставу Јужне Митровице), 2. „Горњи Суви До“ и 3. „Доњи Суви До“ (у саставу Северне Митровице).

³¹ Споразумом је предвиђена интеграција укупно 483 бивших припадника ЦЗ. Током прошле године, интегрисано је само 105 бивших припадника ЦЗ, који су 1. јула 2015. године потписали уговоре о раду.

Република Србија је са своје стране, у складу са Споразумом, припремила Нацрт Закона о прекиду исплате зарада и пружања било какве финансијске помоћи припадницима ЦЗ на Косову.³² Међутим, наведени нацрт не може бити усвојен све док Приштина не испуни преузете обавезе и не почне да редовно исплаћује зараде интегрисаним припадницима ЦЗ.

7. Споразуми и дијалог привредних комора

Привредна комора Србије (ПКС) и Привредна комора Косова* (ПКК) су, уз посредовање Еврокоморе, наставиле праксу одржавања редовних састанака ради унапређења привредне сарадње. Сарадња две коморе заснована је на Меморандуму о разумевању ПКС и ПКК од 24. јула 2013. године, као и анексима о арбитражи у случају спорова и изградњи институционалних капацитета.

Сарадња привредних комора је у извештајном периоду настављена организовањем секторског састанка привредника две стране из области електро - машиноградње. Састанак је половином октобра 2015. године одржан у Београду, а том приликом договорено је формирање заједничког оперативног тима од 8 чланова, који би вршио селекцију заједничких пројеката из ове области и радио на формирању документације која је потребна за доделу средстава за реализацију сваког од њих.

Сарадња у овој области је 21. децембра 2015. године резултирала потписивањем Споразума о сарадњи у сектору електро - машиноградње. Истог дана у оквиру Пословног форума, који је организован у Београду, две коморе су потписале и Споразум о сарадњи у области грађевинарства и индустрије грађевинских материјала.

Једно од већих постигнућа дијалога привредних комора у протеклом периоду односи се на постизање сагласности око потребе даљег усаглашавања ветеринарских сертификата, као и решавања питања која се тичу промета акцизне робе и регистрације лекова и медицинских средстава.

8. Транспорт опасног терета

Транспорт опасног терета између Београда и Приштине се одвијао без икаквих проблема до августа 2015. године, када је неколико возила са регистарским ознакама „КС“ заустављено од стране надлежне инспекције у централној Србији. Том приликом је утврђено да ова возила не поседују одговарајуће *ADR* сертификате и да не задовољавају потребне техничке стандарде.³³ Сертификате које су та возила и возачи користили су издате од стране приштинских институција које нису надлежне за њихово издавање у складу са *ADR*, с обзиром да Косово* није страна уговорница тог међународног споразума.

³² Закон о посебним условима за остваривање права на пензију и здравствено осигурање запослених на пословима Цивилне заштите у Општинама Звечан, Зубин поток, Косовска Митровица и Лепосавић.

³³ Транспорт опасног терета у друмском саобраћају је регулисан Европским споразумом о међународном друмском превозу опасне робе (*ADR*), чији је депозитар Организација Уједињених нација (Техничке послове из ове области спроводи радна група Економске комисије Организације Уједињених нација за Европу – *UNECE*, са седиштем у Женеви). У складу са *ADR*, да би возило или возач могли да учествују у друмском транспорту опасног терета неопходно је да поседује две врсте сертификата: 1. Сертификат о одобрењу за возило за транспорт опасног терета који потврђује да возило испуњава све неопходне техничке услове за превоз опасног терета (одредба 9.1.3.1 *ADR*) и који може да изда само надлежни орган стране уговорнице *ADR* у којој је возило регистровано (одредба 9.1.3.2 *ADR*), и 2. Сертификат за возача возила за транспорт опасног терета који потврђује да возач испуњава све прописане услове да управља возилом за транспорт опасног терета (одредба 8.2.1.1 *ADR*) може да изда надлежно тело било које стране уговорнице *ADR*, уз обавезу сваке стране уговорнице Споразума *ADR* да прихвати овај сертификат (одредба 8.2.1.6 *ADR*).

Како би се решио наведени проблем и омогућила слободна трговина између Београда и Приштине, овим возилима је дата могућност да током прелазног периода од четири месеца (до 31. децембра 2015. године) изврше сертификацију возила и возача у складу са регулативом *ADR*. Током прелазног периода један број компанија са КиМ су сертификовале своја возила и возаче код надлежних органа Републике Србије. Међутим, одређени број компанија није прибавио потребне сертификате или из разлога што возила нису испуњавала техничке услове за превоз опасног терета, или што нису желели да сертификате прибављају од надлежних тела Републике Србије.

Након истека прелазног периода, у циљу проналажења решења, ЕУ посредници су предложили да се по том питању закључи билатерални споразум, који би омогућио узајамно признавање сертификата за превоз опасног терета које издају надлежне институције обе стране.

Наша страна је одбила такву могућност истакавши да Косово* није страна уговорница *ADR* и да се стога сертификати које издају приштинске институције не могу сматрати валидним.³⁴ Признавање ових сертификата би довело до одступања и кршења *ADR*, што би могло имати негативне последице по Републику Србију и њен међународни углед у овој области. Такође, оцењено је да нека возила, која поседују приштинске сертификате, имају озбиљне техничке недостатке у односу на стандарде *ADR* и као таква представљају опасност за безбедност људи и животну средину у Републици Србији.

Као одговор на наведену ситуацију, Приштина је 21. марта 2016. године донела одлуку да уведе „реципрочне“ мере према Републици Србији, односно да не признаје *ADR* сертификате за возила и возаче (која обављају превоз нафте и гаса) издате од стране Републике Србије. Одлуком је предвиђено да тзв. Царина Косова спроводи ове мере на административној линији, односно да не дозволи прелазак преко административне линије возилима и возачима који поседују *ADR* сертификате издате од стране Републике Србије.

Разговори у циљу решавања овог проблема настављени су и у априлу, када је на састанку 19. априла постигнут договор којим се омогућава транспорт опасног терета преко административне линије, уз поштовање свих стандарда предвиђених конвенцијама *ADR*.

Закључак

Упркос проблемима описаним у овом извештају, Влада Републике Србије и даље сматра да је Бриселски дијалог са Привременим институцијама самоуправе у Приштини једини пут за решавање бројних проблема који оптерећују грађане на Косову и Метохији. Београд снажно верује да је тај процес изгледна основа за стварање услова за помирење српског и албанског народа на Балкану, као и за трајни мир и стабилност читавог региона. Због тога ће Београд и даље наставити да држи пружену руку сарадње према покрајинским институцијама које представљају тамошњу албанску већину. Упркос одбијању Приштине да испуни свој део обавеза из постигнутих споразума, Београд се нада и чиниће све што је у његовој моћи да се дијалог не претвори у нову пропуштену шансу у односима српског и албанског народа.

³⁴ Сертификат који је издају надлежне институције у Приштини није важећи у Републици Србији, нити у било којој другој страни уговорници *ADR*.

Отуда Влада Републике Србије са жалошћу закључује да су се у протеклом периоду ипак наставили негативни трендови описани у претходном извештају. То се понајпре односи на устаљену праксу непоштовања рокова од стране Приштине, али и њена настојања да што више промени суштину договореног кроз селективан приступ процесу имплементације споразума. Наведено је нарочито изражено у вези проблема који се тичу обавеза Приштине проистеклих из Првог споразума и Споразума од 25. августа 2015. године.

Прво и основно питање у том контексту је формирање Заједнице српских општина, где је непоштовање преузетих обавеза од стране Приштине најочигледније. То је јасно на основу чињенице да је Приштина прекршила тачку 2. Општих принципа, по којој се обавезала да донесе Уредбу којом ће увести ЗСО у свој правни систем. Након тога, било је предвиђено да та уредба буде потврђена од стране тзв. Уставног суда, чиме би се створили услови да Управљачки тим почне са радом на Статуту ЗСО и, како је предвиђено споразумом, представи га током дијалога на високом нивоу најкасније до 25. децембра 2015. године.

Приштина није извршила све ове обавезе, већ је упућивањем Споразума од 25. августа на оцену свом тзв. Уставном суду покушала да промени суштину споразума. Иако је суд донео одлуку да Општи принципи од 25. августа нису у усаглашени са духом Устава Косова*, те да будућа Уредба и Статут ЗСО ту неусаглашеност морају превазићи, Београд ће и даље инсистирати да Заједница српских општина буде формирана тачно по слову Првог споразума и Споразума о принципима од 25. августа 2015. године. Другим речима, за српску страну је неприхватљив сваки покушај једностраног мењања суштинских одредаба постигнутих споразума.

Осим проблема везаних за формирање ЗСО, Влада Републике Србије сматра нужним да овом приликом нагласи проблеме везане за имплементацију Договора о полицији. Иако Приштина избегава своје обавезе по питању интеграције бивших припадника МУП Републике Србије, Београд ће сигурно наставити да инсистира на интеграцији свих преосталих 149 припадника тог министарства у релевантне косовске структуре. Такође, Београд жели и да упозори на безбедносне ризике поступања Приштине у контексту њене јавно исказане намере да доведе у питање постојање Дирекције Косовске полиције Митровица – север, као и покушаје да из ланца команде те дирекције искључи в.д. регионалног команданта и његове сараднике.

Такође, Влада Републике Србије очекује да Приштина неће даље одуговлачити са испуњењем својих обавеза по питању интеграције судија, тужилаца и административног особља, као и у вези питања која се тичу поступка оснивања компаније „мтс доо“ и имплементације договора у области енергетике.

Пошто се негативна динамика у деловању Приштине учачава и када је реч о обавезама проистеклим из техничких споразума, српска страна истиче да ће се и у овом домену најодлучније успротивити сваком настојању да се кроз процес имплементације преиначе постигнути договори.

То се у првом реду односи на Споразум о катастру из 2011. године, који је Приштина покушала да фактички измени у више наврата. Последњи такав покушај представљало је недавно стављање у процедуру нове верзије Нацрта Закона о верификацији и поређењу

имовине, који је у директној супротности са поменутиим споразумом. Наша страна на овакву праксу неће пристати и радиће на изналажењу свеобухватног решења које ће бити у складу са Споразумом и у коме ће равноправно учествовати представници Београда, Приштине и ЕУ.

По питању примене споразума о признавању универзитетских диплома, који омогућавају да се дипломе оверене сертификатом Европске универзитетске асоцијације у Бриселу (ЕАУ) признају и користе на КиМ, потребно је поновити да Приштина до сада није признала ни једну такву диплому. Наша страна ипак жели да верује да ће се са таквом праксом прекинути по именовану Имплементационог партнера, које се очекује у мају, а које би требало да омогући коначни почетак примене споразума о дипломама.

У погледу проблема који се тичу слободе кретања, Београд ће наставити да потенцира решавање ургентних питања, као што је проблем пререгистрације 2000 возила у власништву Срба из Косовског Поморавља која носе привремене таблице са регистарском ознаком „РП“. Иако се Приштина још у јануару 2016. године обавезала да без одлагања изврши пререгистрацију тих возила на „КС“ таблице, до тога још увек није дошло. Што се тиче осталих спорних питања у области слободе кретања, наша страна очекује да ће бити решена у оквиру дијалога и без предузимања штетних једностраних потеза.

Београд дубоко верује да ће ради даљег унапређења односа, у наредном периоду бити потребно и да Приштина прекине праксу кршења споразума који се односе на поједностављен режим посета српских званичника Покрајини. Влада Привремених институција самоуправе у Приштини је у више наврата без објашњења онемогућавала посете високих званичника Београда, због чега ће наша страна и убудуће у таквим случајевима захтевати од европских посредника да предузму мере које би Приштину подстакле да извршава преузете обавезе.

Када је реч о тзв. осталим питањима, у првом реду бисмо апострофирали проблеме везане за примену Споразума о Цивилној заштити. У том контексту, Приштина би требало да разуме да је довршетак процеса интеграције бивших припадника немогућ уколико у разумном року не буде испунила своје обавезе везане за обезбеђивања простора за рад интегрисаних припадника ЦЗ и исплату њихових личних доходака.

Зарад несметаног наставка нормализације односа Београда и Приштине важно је и да друга страна напусти праксу захтева да се поједина питања која нису разматрана у дијалогу „подведу“ под већ постигнуте договоре. Једно од таквих питања свакако је захтев Приштине да привремено измештене полицијске управе МУП Републике Србије са КиМ у централној Србији престану са издавањем личних карата грађанима КиМ. Приштина ово питање покушава да подведе под Споразум о слободи кретања, што наша страна ни у наредном периоду неће допустити јер није било предмет ниједног споразума у оквиру дијалога.

Након свега наведеног, сматрамо да се основано може закључити да се висок степен разумевања за понашање Приштине, које утицајни међународни фактори неретко показују, до сада показао као потпуно контрапродуктиван. То је посебно приметно у ситуацијама када Приштина прибегава уценама и једностраним акцијама на терену, најчешће кроз завођење разних блокада на административним прелазима, а у циљу наметања тема у дијалогу. Ситуација није ништа боља ни када је реч о све чешћој узурпацији имовине Републике Србије, њених привредних субјеката и грађана на КиМ, као и о агресивним покушајима отимања споменика духовне и културно-историјске баштине српског народа.

У овом контексту свакако је нужно закључити да је у протеклом периоду на Косову и Метохији погоршана безбедност српске и других неалбанских заједница. Власти у Приштини оптужбама за стање кризе покрајинских институција усмеравају политичко незадовољство на рачун српске заједнице, а сва демократка права Срба представљају као угрожавање косовске државности, националних интереса и успоравање економског просперитета и европске будућности "косовске државе". Таква друштвена клима и посебно благонаклон однос према носиоцима екстремног и насилног деловања резултирају знатним повећањем обима и интензитета етнички мотивисаних напада на Србе и њихову имовину. Изостанак физичке, правне, политичке и сваке друге сигурности озбиљно утиче на опстанак и останак Срба у Покрајини и доводи у питање било какву могућност повратка расељених и протераних. У ситуацији опште несигурности и физичке угрожености директну безбедносну претњу додатно представља појачано присуство радикалног ислама и отворене претње о уклањању Срба и њиховог наслеђа са тог простора. Овакво стање ограничава дomete нормализације односа Београда и Приштине и због тога су у првом реду представници Привремених институција самоуправе у Покрајини одговорни за личну и имовинску сигурност Срба и других неалбанаца. Њихова је обавеза да што хитније открију и казне починиоце недавних напада на Србе, који су описани у овом извештају, као и стотина других етнички мотивисаних напада који су остали нерасветљени од 1999. године и допринесу нормализацији и суживоту свих грађана Косова и Метохије.

Упркос свим наведеним проблемима, Београд сматра да досадашњи резултати Бриселског процеса у потпуности оправдавају његов наставак. Отуда ће Влада Републике Србије са своје стране наставити да истрајава у одговорном приступу свим спорним питањима у односу са покрајинским институцијама и остаће посвећена пуном спровођењу договора који су, или ће бити, постигнути у преговарачком процесу под окриљем ЕУ. Београд је уверен да ће такав приступ пре или касније усвојити и Приштина и да ће схватити да се проблеми у српско-албанским односима не могу решити једностраним потезима и наметнутим решењима. Уз умерени оптимизам да ће описани проблеми у наредном периоду ипак бити превазиђени, Београд ће својим учешћем у Дијалогу наставити да даје суштински допринос европским интеграцијама у региону, да се бори за унапређење услова живота на Косову и Метохији и историјско помирење српског и албанског народа.

Април 2016. године

ДИРЕКТОР

Драган Владисављевић

ДИРЕКТОР

Марко Ђурић